

som en Reserve eller Nødstilling, der først skal bruges, naar alle andre Beje ere spærrede og alle andre Midler udtømte. Jeg synes, at vi her i Landet have en meget bedre Stat i Brændevinsstaten. Lad os geuime den, lad os vente med at udskrive den, indtil den Dag skalde komme, da alle andre Beje ere spærrede og alle Sunde lufede, da Landet er i Nød, og vi trænge til Penge, til en Stat, der sikkert vil give Skillingen i Statskassen, lad os saa faa den, saa kan den højtærede Minister være forvisset om, at alle som brave danske Mænd ville arbejde for, at der kan komme Skillingen i Bøksen. Men saa længe, synes jeg, den højtærede Finansminister vilde gøre vel i til sig og Efterkommere at gemme denne sjældne Edelsten.

S. Madsen: Efter at have hørt saa mange udmærkede Foredrag, baade lange og velholdte, er det vel noget dristigt af mig nu at komme bagefter og vente at faa det høje Tings Opmærksomhed, som har været sat paa saa stærk en Prøve de foregaaende Dage, og da der er sagt saa meget, at man nu skalde synes, det kunde være nok, kunde jeg være stærkt fristet til at fratælde Ordet; da jeg imidlertid nu en Gang har faaet det, har jeg lyst til at gøre nogle Bemærkninger. Jeg vil ligesom det ærede Medlem for Kallundborg (Krabbe) yde Kommissionen min Anerkendelse for det udmærkede Værk, den her har lagt paa Tingets Bord. Det er ordnet saa godt, at vi, om vi end ikke ere i Stand til i den Grad som Kommissionen selv at gøre os et Begreb om, hvordan vore Toldforhold ere, dog derud af kunne uddrage adskillige Forudsætninger for at faa et Begreb derom. Jeg vil ligeledes yde Kommissionen min Anerkendelse for, at den ikke har forsøgt at tage Landbruget med ind under Beskyttelsen, ja, den har endog saa været resolut og taget en Del bort der, hvor det kunde synes, at Landbruget havde en lille Smule Beskyttelse. Der er jaaledes Sikorie. Det siges jo, at det er en Artikel som Landbruget har stort Udbytte af at dyrke, men at denne Industri vil være ødelagt, efter at man nu har taget Toldbeskyttelsen bort fra den. Der er Talg, det er ogsaa et Landbrugsprodukt, hvoraf der tidligere har været svaret Skat, men som nu ogsaa er frit. Jeg er slet ikke af dem, der ere misfornøjede med det, der er gjort her. Jeg hører til dem, der tro, at Landbruget ikke bør beskyttes eller kan beskyttes. Men skønt jeg ikke mener, at Landbruget bør eller kan beskyttes, vil jeg dog bemærke, at det er en bekendt Sag, at der trindt om-

kring i Landet, navnlig blandt Landbrugerne, i de senere Aar har rejst sig stærke Røster for at blive fri for noget af den Beskyttelse, som Landbruget maa svare til andre Erhverv. Nu er det jo maaste, som det er blevet sagt her, rimeligt, at der, naar der fremstaar en Industri, som er ganske ny og uprøvet, kan være nogen Grund til i Begyndelsen at yde den nogen Beskyttelse, for at den kan komme godt i Gang og prøve, om den er levedygtig. Men det forekommer mig, at naar en saadan Støtte er ydet i en lang Aarrække, i en Menesteaalder, maa den have levet sine Børneaar, saa man kunde begynde at tænke paa, om den nu ikke kunde staa paa egne Ben. Det er mig klart, at naar man saaledes vil tillade en Del af Landets Befolkning at beskaffe andre til sit eget Behov, saa er det at forrykke Erhvervsvillkaarene, og Børdierne ville derved synke paa den Side, hvorfra de have Lov til at opkræve Statterne. Nu forekommer det mig, at det brede Lag i Samfundet og da særlig det danske Landbrug, som er det bærende Erhverv her i Landet, har haaret sin Del af denne Byrde i lang Tid og godvillig fundet sig deri. Der kunde heller ikke være stort at sige dertil, saa længe Landbruget gav noget klækteligt i Kassen, men efter at der er begyndt at blive Lavvande i Kassen, synes det mig, at det ikke var ubilligt at rejse det Krav, om Tidspunktet nu ikke kunde være kommet, da man kunde blive fri for noget af denne Byrde. En tidligere Minister udtalte en Gang her, at han holdt ikke af at tillade nogen at stikke sine Hænder i andre Folks Lommer. Det forekommer mig, at denne Tilladelse for Industrien, for vore Fabrikanter til at opkræve Skat af den store almindelige Befolkning, det brede Lag i vort Samfund, det er egentlig at tillade dem at stikke deres Fingre i andre Folks Lommer, og det er et Princip, man skalde søge at komme bort fra. Jeg er glad ved, at hele Kommissionen er bleven enig om at ned sætte eller stryge Tolden paa Kaa-stoffer. Det vil komme hele vort Samfund til gode og ikke mindst vor Industri. Men vi maa dog være enige om, at naar der hviler Stat paa disse Kaa-stoffer, som vi ikke selv have her i Landet, er det Penge, der gaa i den sælles Klasse, i Statskassen, og naar man nu aldeles ophæver denne Stat, saa synes det mig, at man burde kræve at faa nogen tilsvarende Nedgang i Beskyttelsestolden. Naar man nu ser, hvor stor denne Nedgang er paa Kaa-materialier, viser det sig, at den er anslaaet til 2½ Mill. Kr., og naar man ser, hvor stor en Nedsettelse af hele Tolden Flerpartlets Forslag gaar ud paa, er det 1 Mill.